

Výuka požární ochrany na základních školách

Kristýna Svitková

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Svitková**
Osobní číslo: **L19041**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Výuka požární ochrany na základních školách**

Zásady pro vypracování

1. Objasněte historicko-právní východiska řešené problematiky.
2. Zpracujte vzhled do aktuálního obsahu výuky požární ochrany na základních školách.
3. Ověřte úroveň znalostí žáků základních škol k požární ochraně.
4. Navrhněte a zdůvodněte opatření pro zvýšení efektivnosti výuky požární ochrany na základních školách.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. MERTOŤÁ, Markéta a Jitka SLANÁ REISSMANNOVÁ. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: Metodický materiál pro učitelé ZŠ*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021. ISBN 978-80-7616-091-0.
2. MIKULKA, Bohdan, Štěpán MIKULKA, Miroslav PIŇOS a Jakub Soldán. *Výchova dětí v oblasti požární ochrany: Příručka pro učitele základních a speciálních škol*. Praha: MV – generálního ředitelství HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-21-3.
3. Zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 1. 8. 2022

Jméno a příjmení studenta: Kristýna Svitková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce je výuka požární ochrany na základních školách. Cílem je zjistit úroveň vzdělanosti žáků základních škol v oblasti výše zmíněné požární ochrany. Práce je zaměřená na dvě vybrané základní školy, jedná se o jednu základní školu z Karlovarského kraje a jednu základní školu z Prahy. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická se zabývá historií výuky požární ochrany na základních školách a současnou podobou výukových materiálů a programů. V praktické části je zpracováno dotazníkové šetření zaměřené na vzdělanost žáků základních škol v problematice požární ochrany s následným vyhodnocením a řízený rozhovor s ředitelkou pražské školy. Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření jsou na konci práce vyvozeny návrhy na zkvalitnění výuky požární ochrany na základních školách.

Klíčová slova: požární ochrana, výuka, vzdělání, vzdělávací systém, základní škola

ABSTRACT

The subject of a bachelor's thesis is the teaching of fire protection in primary schools. The aim is to establish the level of education of primary school pupils in the area of the aforementioned fire protection. The work is focused on two selected primary schools, one primary school from the Karlovy Vary Region and one primary school from Prague. The work is divided into theoretical and practical parts. Theoretical deals with the history of fire protection teaching in primary schools and the current form of teaching materials and programs. In the practical part, a survey focusing on the education of primary school pupils in the issue of fire protection is prepared with a follow-up evaluation and a guided interview with the headmistress of the Prague school. Based on the evaluation of the questionnaire survey, proposals are made at the end of the work to improve the teaching of fire protection in primary schools.

Keywords: fire protection, teaching, education, education system, primary school

Tímto bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce panu mjr. Ing. Janu Kyselákovi, Ph.D. za vedení a trpělivost při psaní bakalářské práce. Dále bych chtěla i všem se kterými jsem spolupracovala celou dobu a kteří mi poskytli materiály.

V neposlední řadě bych chtěla moc poděkovat mé mamince a přátelům, kteří mě podporovali po celou dobu studia a při psaní práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POŽÁRNÍ OCHRANA	11
1.1 HISTORIE POŽÁRNÍ OCHRANY	11
1.2 PRÁVNÍ UKOTVENÍ POŽÁRNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE	14
1.3 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY	16
1.4 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI ŠKOLSTVÍ	18
2 VÝUKA POŽÁRNÍ OCHRANY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH	20
2.1 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	20
2.2 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY	21
2.3 HISTORIE VÝUKY POŽÁRNÍ OCHRANY	22
3 DÍLČÍ ZÁVĚR	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
4 SOUČASNÁ VÝUKA V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY	26
5 OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY	33
5.1 RESPONDENTI VÝZKUMU	33
5.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A JEHO VYHODNOCENÍ	34
6 ŘÍZENÝ ROZHOVOR	48
7 NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ VÝUKY POŽÁRNÍ OCHRANY ZÁKLADNÍCH ŠKOL	51
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM GRAFŮ	60
SEZNAM TABULEK	61

ÚVOD

Člověk jako jedinec, člen komunity, ale i jako živočišný druh je od počátku své existence vystaven nutnosti řešit situace, které jej ohrožují. Ty, které jej ohrožují jako druh, tedy hrozby globální, nejsou předmětem této práce. Tato práci se zabývá především otázkami souvisejícími s člověkem jako členem komunity.

V průběhu tisíciletí zároveň se společenským a technologickým pokrokem dochází i k nárůstu rizik, spojených s oblastí, které se primárně věnují. Tou je oblast ochrany obyvatelstva, a především pak požární ochrana. Podíváme-li se na požární rizika na úsvitu lidských dějin, vidíme, že se omezovala jen na mimořádné události způsobené přírodními vlivy. Požár prakticky nemohl vzniknout jinak než úderem blesku nebo sopečným výbuchem.

Teprve když člověk začal ovládat schopnost využívat oheň pro zvýšení svého životního komfortu (zpočátku přírodou zapálený oheň chránit a teprve po dlouhé době jej aktivně rozdělovat), objevila se nová rizika – nejen zapálení přírodní událostí, ale také chybnou manipulací s ohněm. K té často docházelo při tepelné úpravě potravy i při zajištění tepla v chladných obdobích roku.

Postupem doby se lidská společnost rozvíjela nejen v oblasti technologií, ale i v oblasti socioekonomické. To s sebou bohužel přineslo i disproporce ve společnosti a s tím i zvýšení (dnešními slovy) kriminality, která se projevila i žhářstvím. Rozvoj technologií v mnoha oblastech také znamenal nástup nových požárních rizik například zpracování kovů, keramiky aj.

Již v této době tak vyvstala nutnost vzdělávání v oblasti požární ochrany. Po mnoho staletí se jednalo o vzdělávání čistě informální – předávání zkušeností z generace na generaci, vytváření systémů praktických postupů (podle oboru činnosti). Děti se již od útlého věku učily faktům vyjádřeným např. příslovími – „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán.“ Výchovnou roli sehrály i pohádky – představa upečení Jeníčka a Mařenky zlou ježibabou děti nutně musela vystrašit, protože věděly, jakou bolest oheň dokáže způsobit.

Teprve 20. století znamenalo důsledný obrat ve vzdělávání požární ochraně. Vynutil si jej obrovský pokrok v technologiích za uplynulá dvě staletí, mimo jiné vznik chemického průmyslu a bouřlivý rozvoj energetiky, zpracování kovů, dřeva či výroby stavebních hmot.

21. století přináší nové a nové podněty k prohloubení tohoto vzdělávání, a právě proto se tato práce zaměřila na situaci v našem základním školství. Snad zjištění vyplývající především z praktické části této práce budou využitelná jako inspirace pro učitele základních škol.

Samotná výuka je schopna žáka připravit na případné mimořádné události jako například: povodně, požáry, autonehody apod. Přestože výuka požární ochrany není zařazena jako samostatný předmět do školních plánů na každé škole, mohlo by se toto vnímání postupem let změnit a zařadit tak výuku požární ochrany mezi klasické školní předměty jako je matematika nebo čeština. Čím více lidí se s tímto oborem seznámí, tím více lidských životů může být v budoucnu zachráněno. Děti jsou naše budoucnost, jak se říká, tak proč nezařadit, aby byly připravení lépe než dnešní lidé.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak jsou žáci na základních školách připravováni z hlediska požární ochrany a na jaké úrovni jsou jejich vědomosti. V návaznosti na to sepsat návrhy na zefektivnění výuky na základních školách.

Pro dosažení cíle je v bakalářské práci využito dotazníkové šetření s následným sběrem dat všech respondentů. Pro zjištění, jaký přístup k výuce požární ochrany mají na vybrané škole v Praze byl uskutečněn řízený rozhovor se zástupkyní ředitelky základní školy. Pro provedení porovnání výsledků je využita komparace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POŽÁRNÍ OCHRANA

Požární ochrana je velmi rozsáhlá oblast, která zahrnuje například praktické informace o mimořádných událostech, jejich druzích a možných úrovních závažnosti nebo rozsahu, jaké druhy technických prostředků se používají pro jejich likvidaci, ale také teoretické informace o tom, jaké druhy hasících přístrojů se používají, co je to oheň, o klasifikaci hořlavin, ale třeba i informace o tom, jak vznikají jiné živelné pohromy. Nedílnou součástí požární ochrany je i ochrana obyvatelstva a požární prevence. Tato problematika je v České republice, řešena a upravena v zákoně č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

1.1 Historie požární ochrany

V Praze roku 1853 byl založen úplně první placený sbor hasičů na českém území. Ten ale nenesl hlavní odpovědnost za hašení požárů. Odpovědnost za boj proti ohni až do druhé světové války ležela na dobrovolných hasičských sborech obcí a měst. (GŘ – HZS ČR, ©2021)

Historický vývoj požární ochrany od roku 1918 až po profesionální požární ochranu po roce 1989

Krátce před skončením první světové války byla dne 28. října 1918 vyhlášena nová Československá republika. A i přesto, že v této době došlo k novému uspořádání státu, zůstal díky recepčnímu zákonu v platnosti i zákon upravující otázky požární ochrany. Šlo o zákon č. 20 ze dne 2. února 1873 pro Slezsko, zákon č. 35 ze dne 5. dubna 1873 pro Moravu a zákon č. 45 ze dne 25. května 1876 pro Čechy. Český zákon byl toho času platný již 42 let. (Szaszó, 2010)

Již 8 let po vzniku Československé republiky, 7. července 1926 se pomalu u pražského sboru hasičů začala rozvíjet motorizace a končilo tak období koňských potahů. V těchto letech vznikla i centrální požární stanice v Sokolské ulici, kde se nachází dodnes. Řízení Hasičského sboru hlavního města Prahy v té domě měl na starost stavební úřad magistrátu, přesněji jeho požární odbor. Preventivní činnost v tu dobu vykonávalo oddělení požární policie. Na rozdíl od současnosti tehdy požární ochrana neměla kontrolní inspekční orgány, které by kontrolovaly dodržování platných předpisů a jiných subjektů. Za inspekci se tak v širším smyslu považovala kontrola veřejnými orgány, či kontrola vládními policejními úřady, v rámci jejich působnosti. V případě, že vznikl požár (například v divadle, kde tento úřad dozoroval) měl zástupce takového úřadu povinnost udržet klid, zabránit panice

a samozřejmě také organizovat evakuaci při požáru. Měl dále povinnost hlásit požár bezpečnostnímu úřadu. Jak je již zřejmé v tomto období ještě neexistovaly orgány požární ochrany, které by vykonávaly komplexně preventivní požární kontroly. Uvedený stav ale samozřejmě neodpovídal potřebám průmyslového státu, jak v dobách míru natož za války. (Szaszó, 2010)

Přílišná změna nenastala ani v období protektorátu. Kromě požární policie fungovala ještě protiletectká ochrana. Jednalo se o menší jednotky, které byly složené ze členů dobrovolných hasičských sborů. V té době byl také v protektorátu ustanoven Pluk požární policie Čechy a Morava. Regiment se skládal jak z vojáků rozpuštěné armády, tak i bývalých příslušníků četnictva a finanční stráže. Důstojníci byli němečtí inženýři, kteří absolvovali dvouleté učiliště požární policie v Eberswalde. Po skončení války se příslušníci pluku požární policie ve většině případech vrátil zpět ke svým původním jednotkám. (Szaszó, 2010)

Po skončení druhé světové války, dne 19. května 1945, byl na základě dekretu prezidenta republiky vydaný zákon o národní správě, který zrušil německé hasičské sbory. Členové bývalých českých hasičských sborů, tak převzali veškeré vybavení protektorátních sborů, což bylo potvrzeno dalším dekretem prezidenta ze dne 25. září 1945. Byly zřízeny nové profesionální sbory jako například v:

- Hradci Králové, Chebu, Karlových Varech a Liberci (1945),
- Šumavě a Mostě (1946),
- Chomutově (1947),
- Děčíně (1948),
- Teplicích (1950). (Szaszó, 2010)

Úkoly státu se v poválečném období spíše zaměřovaly na veřejný pořádek a bezpečnost, a to včetně bezpečnosti protipožární. Byl vydán výnos Ministerstva vnitra, šlo o vyhlášky jako například:

- O zajišťování požární bezpečnosti v průmyslových a živnostenských podnicích, v kultuře a historicky cenných objektech nebo
- O povinnosti sousedské výpomoci při požáru. (Szaszó, 2010)

Vzhledem však k sabotážím pomstychtivých příslušníků ze skupin poraženého wehrmachtu takzvaných werwolf, však bylo potřeba obnovu českých hasičských sborů urychlit. V právní

oblasti tak došlo k určitému převzetí protektorátních předpisů. Zákonem o použitelnosti předpisů z doby nesvobody č. 195/1946 Sb., byly zrušeny předpisy, které byly přílohou tohoto zákona. (Szaszó, 2010)

V politické oblasti se řešilo, zda se věci veřejné navrátí do poměrů první republiky či se vlády zmocní komunistická strana. V této době se největší důraz kladl na dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti, a to včetně protipožární bezpečnosti. Dne 24. září 1947 byl vydán výnos Ministerstva vnitra č. 1200-19/9-47-2 – Vb/2 Organizace a výkon veřejné požárně bezpečnostní služby u Sboru národní bezpečnosti. Tento výnos přiděloval důstojníky a gážisty sboru národní bezpečnosti do funkcí požárních inspektorů, školených a vycvičených pro veřejnou požární službu. Ti však podléhali oznamování veškerých zjištěných nedostatků Okresnímu národnímu výboru, současně ale byli výkonnými orgány nově se tvořících úřadů Národní bezpečnosti. (Szaszó, 2010)

Dne 11. června 1960 byl přijat nový ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, který s přesvědčením, že socialismus v naší zemi zvítězil, posílil vládu jedné strany. Zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, byla Československá socialistická republika rozdělena do 10 krajů s 108 okresy navazující na zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech. O šest let později došlo k novému uspořádání požární ochrany podle usnesení vlády č. 93 ze dne 12. března 1966 O novém uspořádání požární ochrany, se kterým se pojí analýza tehdejšího stavu požární ochrany pplk. PO JUDr. Miroslava Řepiského (náčelník Hlavní inspekce požární ochrany ČSSR), díky které vláda schválila zásady zkvalitnění požární ochrany, zvýšení operativnosti a odborné úrovně a posílení direktivního řízení. Dne 1. září 1967 na rozkaz Ministerstva vnitra byla otevřená škola požární ochrany, která zpočátku zabezpečovala základní a další odborné kurzy ve Frýdku Místku. V roce 1969 ovšem škola zahájila i pomaturitní studium příslušníků požární ochrany a později po získání akreditace umožnila škola denní studium dvouleté střední školy s maturitou, doplněné v roce 1979 tříletým dálkovým studiem. Tato škola se stala v roce 1984 Střední odbornou školou požární ochrany Ministerstva vnitra. Od roku 1995 je možnost studovat i čtyřleté denní studium pro absolventy základních škol. Od 1. ledna byla zřízena i Vyšší škola požární ochrany Ministerstva vnitra. (Szaszó, 2010)

Působením událostí v roce 1968 se opět objevily názory na přípravu právní normy o civilní obraně. Branný a bezpečnostní výbor Federálního shromáždění koncem roku 1969 doporučil federálnímu ministrovi vnitra přichystat návrh zásad zákona o civilní obraně. Zákonem č. 73/1973 Sb., o branné výchově (ve znění zákona č. 17/1976 Sb.) byla pouze řešená

průprava občanů k civilní ochraně. Požární ochranu, ale také ovlivnil politický vývoj v roce 1968. (Szaszó, 2010)

Roku 1986 zákon o požární ochraně poprvé jednotně stanovil, že péče o požární bezpečnost musí být součástí řídicí, hospodářské nebo jiné základní činnosti orgánů a organizací, a že za plnění úkolů odpovídají vedoucí těchto subjektů. Byly tak dány konkrétní povinnosti ústředních orgánů, nadřízených orgánů i výborových organizací. Těmto subjektům se tak zákonem ukládala povinnost ustanovit technika požární ochrany, zpracovávat a udržovat v souladu s předpisy veškerou dokumentaci požární ochrany a některým organizacím z toho vyplývá povinnost zřízovat požárně technickou komisi a požární hlídku. (Szaszó, 2010)

Po sametové revoluci kolem roku 1989 byla činnost krajských národních výborů ukončena a rovněž zanikaly i krajské správy Sboru požární ochrany. V roce 1991 1. ledna vznikají samostatné příspěvkové organizace – Správy a útvary Sboru požární ochrany. Po zrušení krajských národních výborů a tím i krajských správ sboru požární ochrany, vznikly problémy s operativním řízením okresních správ a útvarů Sboru požární ochrany přímo. Situace byla dost závažná, dokonce natolik, že novelu zákona o požární ochraně zachycují politické, ekonomické a společenské změny i v oblasti požární ochrany po listopadu 1989 se podařilo připravit až v roce 1994. Schválena a vydána zákonem č. 203/1994 Sb., kterým se změnil a doplnil zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Zákon nabyl účinnosti ke dni 1. ledna 1995, tento zákon s malými dodatky je platný dodnes. (Szaszó, 2010)

1.2 Právní ukotvení požární ochrany v České republice

Příprava zákona č. 133/1985 Sb.

V roce 1975 se obě republikové vlády usnesly, že by bylo potřeba řešit nejen otázky, ale také i problémy požární ochrany, které vznikly s přípravou nového zákona. Vláda uložila úkol oběma ministrům vnitra (českému i slovenskému), aby ve společné součinnosti připravili obsahově stejný návrh zásad republikových zákonů o požární ochraně. Ve většině se návrhy shodovaly, cesty se rozešly v řešení poměru ve chvíli, kdy český koncept obsahoval úpravu pracovněprávních vztahů příslušníků formou služebního poměru, zůstal slovenský návrh v dosavadním pracovním poměru. Sjednocení rozdílů obou návrhů, přesto nebylo úspěšné až do roku 1979. (Szaszó, 2010)

Zákon č. 133/1985 Sb., vytváří podmínky pro efektivní ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech (dále jen MU) stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany (dále jen PO), jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany (dále jen JPO). (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Zabezpečení preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti na úseku PO podle zaměření stanoveného ministerstvem, je uvedena v §26 zákona č. 133/1985 Sb., který zřizuje Hasičský záchranný sbor kraje. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Tento zákon o požární ochraně je základním zákonem pro vyhlášku č. **246/2001Sb.**, o požární prevenci. Je to vyhláška Ministerstva vnitra O stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru. Pojednává o základních požadavcích, umístění hasicích přístrojů, vyhrazené požární techniky, projektování požárně bezpečnostních zařízení, podmínkách pro hašení požárů a pro záchranné práce apod. (Vyhláška č. 246/2001 Sb.)

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o PO, ve změně nařízení vlády č. 498/2001 Sb. Toto nařízení vlády se skládá ze šesti částí. První část pojednává o dokumentaci požární ochrany krajů a také obcí. Navazuje na to druhá část o minimálních podmínkách a rozsahu poskytování péče zasahujícím osobám, kde se řeší i problematika s tím spjatá, a to náklady na zabezpečení této péče. Třetí část je o systému pohotovosti mini pracoviště u členů jednotek dobrovolných hasičů ve vybraných obcích a odměnách za tuto pohotovost. Další část se zabývá způsobem poskytováním náhrad za ušlé výdělků členům jednotek. Předposlední část pojednává o podmínkách akceschopnosti jednotek sboru dobrovolných hasičů ve vybraných obcích. Poslední kapitola ukončuje nařízení vlády přechodnými a závěrečnými ustanoveními. (Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.)

Vyhláška č. 19/2021 Sb. ze dne 11. ledna 2021 kterou se mění již výše zmíněná vyhláška č. 246/2001 Sb. Platná je od 20. 1. 2021 a účinná je od 1. 2. 2021. Je zde uvedeno, co se mění, například, že se doplnila příloha č. 6 ve vyhlášce č. 246/2001 Sb. Tato příloha obsahuje seznam objektů, u kterých se kontrola provozuschopnosti požárně bezpečnostního zařízení provádí nejméně jednou za 20 měsíců. (Vyhláška č. 19/2021 Sb.)

Vyhláška č. 247/2001 Sb., O organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, řeší JPO – plošné pokrytí, vnitřní organizaci a vybavení, řízení, podmínky akceschopnosti, zásady

velení a činnosti hasičů při zásahu a odbornou způsobilost a odbornou přípravu příslušníků. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

1.3 Vymezení základních pojmů z oblasti požární ochrany

Požár – je to každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy. (Richter, 2018)

Oheň – je hoření, které je předem naplánované, kontrolované, ohraničené a je řízené lidmi. (Mikulka a spol., 2015)

Otevřený oheň – jedná se o oheň, kdy je možnost (riziko), že se rozšíří do svého okolí. (Mertová, Reissmannová, 2021)

Nekontrolovaný oheň – jakýkoli požár, při kterém ohrožení života, majetku nebo přírodních zdrojů. (Fire terminology)

Číslo tísňového volání – čísla tísňového volání jsou jednotné evropské číslo tísňového volání (112) a národní čísla tísňového volání, která jsou stanovená v číslovacím plánu. Tato čísla slouží k oznámení události v případě, kdy je ohrožen život, zdraví, majetek nebo veřejný pořádek. Co se týče národních tísňových volání jedná se o čísla:

- 150 Hasičský záchranný sbor,
- 155 Zdravotní záchranná služba,
- 158 Policie České republiky,
- 156 Obecní policie. (Richter, 2018)

Tato všechna čísla jsou zcela bezplatná a fungují nepřetržitě.

Mimořádná událost – rozumí se škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, také havárie, které ohrožují životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžaduje provedení záchranných a likvidačních prací. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Krizová situace – rozumí se tím MU podle zákona o IZS, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. (Zákon č. 240/2000 Sb.)

Hasičský záchranný sbor – je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit život a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými MU a krizovými situacemi. (Zákon č. 320/2015 Sb.)

Integrovaný záchranný systém (IZS) – je to koordinovaný postup složek při přípravě na MU a při provádění záchranných a likvidačních prací. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Skládá se ze základních a ostatních složek.

Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor ČR,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- jednotky požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie ČR. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Ostatní složky IZS:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- armáda České republiky,
- orgány veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím apod. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Evakuace – rozumí se tím přemístění osob, zvířat, předmětů, kulturních hodnot, technologického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU. Provádí se z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. (Richter, 2018)

Evakuační zavazadlo – se připravuje pro případ nutného opuštění bytu/domu v důsledku vzniku MU nebo nařízení evakuace. (Horská a spol. 2002)

Ochrana obyvatelstva – rozumí se tím plnění úkolů civilní ochrany, a to zejména varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Věcný pomoc – jedná se o poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací, a i při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce (věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně, ale jen se souhlasem/vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce). (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Osobní pomoc – rozumí se tím činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací, a i při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce (věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně, ale jen se souhlasem/vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce). (Zákon č. 239/2000 Sb.)

1.4 Vymezení základních pojmů z oblasti školství

Vzdělání – lze definovat jako uspořádanou soustavu zkušeností, poznatků a duchovních hodnot nashromážděných lidskou společností za dobu její existence. Pojem vzdělání však znamená proces, který vede k osvojení konkrétních vzdělávacích obsahů, a tedy k dosažení vzdělání (viz níže). Vzdělávání zahrnuje čtyři základních komponenty:

- 1) vědomosti jako osvojené poznatky (kognitivní složku),
- 2) senzomotorické a intelektové dovednosti jako osvojené činnosti (operační složku),
- 3) postoje jako zaměření osobnosti (hodnotovou složku),
- 4) vlastnosti jako trvalé rysy tělesné a duševní (kultivační složku). (Kavan, 2020)

Výchova – je základní kategorií pedagogiky, jedná se o proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím rozvoji. (Průcha et al., 2009 cit. podle Kavan, 2020)

Vyučování – je to záměrné (cílevědomé) a systematické působení vyučujících na žáka, a to za účelem naučit ho určité vědomosti, dovednosti a návyky, způsoby chování a charakterové vlastnosti. (Slovník cizích slov, © 2005-2022)

Učivo – část vzdělávacího obsahu jednotlivých vzdělávacích oborů, která je strukturována do jednotlivých tematických okruhů, lze ho chápat jako prostředek pro dosažení očekávaných výstupů a také tvoří nezbytnou součást vzdělávacího obsahu. (RVP ZV, 2021)

Kurikulární dokumenty – pedagogické dokumenty, které vymezují legislativní a obsahový rámec potřebný pro tvorbu školního vzdělávacího programu. (RVP ZV, 2021)

2 VÝUKA POŽÁRNÍ OCHRANY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Výuka v České republice je zakotvena v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon vyšel v platnost 10. 11. 2004 a účinný je od 1. 1. 2005. Zákon stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, zároveň vymezuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávající státní správu a samosprávu ve školství. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Zákon také pojednává o zásadách a cílech vzdělávání, kde je rozebráno, na jakých zásadách je vzdělávání založeno a o obecných cílech vzdělávání. Dále se zabývá vzdělávacími programy, vzdělávacími soustavami, výročními zprávami, ale také vyučováním náboženství, vzděláváním žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, vzděláváním cizinců, právy a povinnostmi žáků, ale také právy a povinnostmi pedagogických pracovníků atd. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

System kurikulárních dokumentů

V souladu s principy kurikulární politiky stanovenými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bíle knize) a zákoně č. 561/2004 Sb., ve kterém je zakotvena se do vzdělávání zavedl nový systém. Tento nový kurikulární systém vytvořil dokumenty na dvou úrovních – státní a školní. (RVP ZV, 2021)

Co se týče státní úrovně, ta je v systému dokumentů tvořena Národním systémem vzdělávání a Rámcovými vzdělávacími programy (dále jen „RVP“). To, co nám vymezuje počáteční vzdělání jako celek je – Národní vzdělávací program. Naopak RVP definuje jednotlivé etapy (předškolní, základní a střední vzdělání). V rámci školní úrovně se vytváří Školní vzdělávací programy (dále jen “ŠVP”) - podle nich realizují školy vzdělávání. (RVP ZV, 2021)

2.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání

Rámcový vzdělávací program vytvářejí obecně závazný rámec, který je stanoven pro tvorbu školních vzdělávacích programů všech oborů vzdělávání od předškolního vzdělání přes základní (základní umělecké, jazykové) po střední vzdělávání. Tyto RVP byly do vzdělávání v ČR zavedeny zákonem o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání č. 561/2004 Sb., (školský zákon). Nyní je platný RVP z roku 2021, které vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (Národní pedagogický institut České republiky, 2021)

Stanovuje zejména:

- *konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání (od všeobecného i odborného podle zaměření konkrétního oboru vzdělání), jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a také zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů,*
- *podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, dále také nezbytné materiální, organizační a personální podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.* (Edu, © 2020)

RVP vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy po prodiskutování s příslušnými ministerstvy. Musí také odpovídat posledním poznatkům, a to jak ve vědních disciplínách, tak v oblasti pedagogiky a psychologie (účinné metody, organizační uspořádání, vzdělávání atd.). (Edu, © 2020)

V roce 2021 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy revidovaný RVP ZV – to mělo za cíl zmodernizovat resumé, aby byl aktuální a odpovídal potřebám 21. století. Školy mohly začít podle ŠVP (upravený v souladu s revidovaným RVP ZV). Nejpozději tak musí učinit do 1. září 2023 v ročnících 1. stupně a od 1. září 2024 v ročnících 2. stupně. (Národní ústav pro vzdělávání, 2021)

2.2 Školní vzdělávací programy

Každá škola si na základě RVP vytváří své realizační programové dokumenty – Školní vzdělávací programy, které ale musí dodržovat stanovená pravidla RVP. Resumé vzdělávání může být ve ŠVP uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva. Stejně jako u RVP platí pravidla, která se musí dodržovat, například:

- ŠVP vydává ředitel školy nebo školského zařízení,
- ŠVP ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školského zařízení,
- ŠVP je volně dostupný, aby bylo komukoliv umožněné do něj nahlédnout (lze si z něj vypsát/opsat informace nebo získat jeho kopii). (Edu, © 2020)

Školní vzdělávací program pro související s konkrétním RVP stanoví zejména:

- délku, formu, obsah a časový plán vzdělávání,
- konkrétní vzdělávací cíle,

- podmínky pro přijímání uchazečů a následný průběh a ukončování vzdělávání (včetně podmínek pro vzdělání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami) atd. (Edu, © 2020)

2.3 Historie výuky požární ochrany

Jako první, co se pomalu přibližovalo k výuce požární ochrany, požární bezpečnosti a celkově k ochraně člověka za MU bylo v rámci branné výchovy v roce 1918. (Levá, 2017) V rámci branné výchovy se zaměřovalo na duševní, tělesný ale hlavně mravní vývoj – řídilo se to podle antického ideálu „*ve zdravém těle, zdravý duch*“. Důvod toho, aby se stát zajímal více o brannou výchovu bylo nebezpečí a vývoj v Německu. Branná výchova byla rozdělena na 3 části: mravní a nauková, tělesná a vojenská. (Kavan, 2020)

Branná výchova se členila na jednotlivé typy:

- branná výchova na základních školách,
- příprava branců,
- branná příprava záloh,
- příprava obyvatelstva k civilní obraně,
- a zájmová branná činnost. (Kavan, 2020)

Vývoj

V 1939 určili signatáři Mnichovské dohody, že Československo musí uvolnit území obývané Němci (Sudety) čímž otevřeli prostor pro okupaci Čech a Moravy a následný vznik Protektorátu Čechy a Morava. Tento krok ovlivnil negativně i české školství. (Kavan, 2020) To znamenalo, že se pozastavil i vývoj samotné branné výchovy. Vše se vrátilo zpět do starých kolejí až s nově vzniklým zákonem o branné výchově č. 92/1951 Sb. (Tesařová, 2016)

V rámci potřeby vypracovat novou koncepci branné výchovy v roce 1973 (neodpovídala již současným potřebám na ochranu státu) byl vydán další zákon o branné výchově č. 73/1973 Sb., který pojednával o zajištění spolehlivé obrany Československé socialistické republiky, které bylo pod vedením Komunistické strany Československa trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních, hospodářských a společenských orgánů i organizací a všeho lidu. (Zákon č. 73/1973 Sb.)

Byla určena obsahová a ideová koncepce a její systém, který byl určen k zabezpečení přípravy ochrany obyvatelstva k ochraně socialistického státu a socialismu i k ochraně před válečnými útoky. Důležitou funkci v tom měla branná výchova ve školách, na kterou navazovala příprava branců. Všechny dovednosti, vědomosti a zkušenosti co lidé získávali, neměli být pouhou brannou přípravou, ale měly být cenné pro využití v běžném životě. (Kavan, 2020)

Zákon o branné výchově z roku 1973 byl zrušen zákonem č. 217/1991 Sb., - po zrušení branné výchovy se problematice ochrany obyvatelstva a požární ochraně nevěnovala dostatečná pozornost. (Kavan, 2020) V roce 2003 byl aktualizován pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k začlenění tematiky problematiky ochrany člověka za MU do vzdělávacích programů z roku 1999. (MŠMT, 2003) Důvodem byly rozsáhle povodně z roku 2002. (MZ ČR, 2016)

Výuka

Výuka branné výchovy na základních školách nebyla zapracovaná do učebních plánů, výuka se realizovala v podobě různých mezipředmětových přesahů. Cílem bylo děti připravit v oblastech jako protipožární, protichemické, protiradiační, ale také se jednalo o zdravotnickou první pomoci. Jednalo se také o mravní přípravu žáků, cílem bylo naučit žáky, aby uměli reagovat správně na mimořádné události. (Kavan, 2020)

V 1. – 4. ročníku základní školy byla branná výuka zaměřena na všeobecné základní znalosti a dovednosti v oblasti ochranných opatření před účinky zbraní hromadného ničení. Učili se, jak používat individuální prostředky protichemické ochrany, jak se evakuovat a co patří do evakuačního zavazadla, jaké jsou příčiny vzniku požárů a jak jim předcházet a také výše zmíněné protipožární opatření a základy první pomoci. (Kavan, 2020)

V 5. – 6. ročníku základní školy byla pozornost v branné výuce věnována rozvíjení morálních a ideově politických vlastností. Měly pomoci žákům vytvářet si vztah k obraně vlasti, kdy se jim měla budovat odolnost jak na fyzickou, tak psychickou zátěž. (Kavan, 2020)

Rozdíl mezi dnešní výukou PO a dřívější je, že dnes se vyučuje v rámci prevence na mimořádné události a dříve to bylo směřované k případnému ozbrojenému konfliktu a napadení ČR. (Levá, 2017)

3 DÍLČÍ ZÁVĚR

Z výše uvedeného vyplývá, jak velkými proměnami prošla výuka požární ochrany a celkově ochrany obyvatelstva. Vidíme, jak špatný vliv na ni měly nacismus a komunismus, které ji zatížily ideologickým vlivem. V současnosti tak můžeme vidět, že základem je nyní odborná stránka věci. To by také měla potvrdit následující praktická část práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SOUČASNÁ VÝUKA V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY

V rámci této kapitoly byl analyzován Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen „RVP ZV“). Následně bylo vypsáno, v jakém rozsahu dle RVP ZV objevuje požární ochrana ve výuce na základních školách.

Výuka požární ochrany v rámci RVP ZV

Podle Rámcového vzdělávacího programu je výuka PO realizována na 1. stupni v rozsahu:

Člověk a jeho svět tato oblast se vyučuje pouze na 1. stupni základní školy. Jedná se o souhrnný okruh vzdělávání, který se týká společnosti, vlasti, techniky, člověka jako takového, zdraví, bezpečí apod. Tento vzdělávací obor je členěn do 5 tematických okruhů.

„Místo, kde žijeme

Očekávané výstupy:

- *žák určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pobytu a pohybu v přírodě.*

Učivo:

- *naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly.*

Lidé kolem nás

Očekávané výstupy:

- *žák odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.*

Učivo:

- *chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování; předcházení konfliktům.*

Rozmanitost přírody

Očekávané výstupy:

- *žák zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat,*

- *žák stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádné události, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.*

Učivo:

- *látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změna látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání a měření veličin atd.,*
- *voda a vzduchu – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu a význam pro život,*
- *ohleduplnost chování k přírodě a ochraně přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy.*

Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy

- *žák rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví a své a zdraví jiných,*
- *žák se chová obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která mu je nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek,*
- *žák reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech,*
- *žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci,*
- *žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví jeho preventivní ochranou,*
- *žák rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.*

Učivo:

- *péče o zdraví – zdraví životní styl, denní režim, správná výživa, přenosné a nepřenositelné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních atd.,*

- *osobní bezpečí a krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání atd.,*
- *přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku,*
- *mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požáru, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém.“ (RVP ZV, 2021)*

Následuje rozsah učiva z oblasti PO na 2. stupni základních škol.

Člověk a společnost – tato vzdělávací oblast zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchovu k občanství. Ta je pro nás důležitá – je rozdělena do 5 vzdělávacích oborů a seznamuje žáky s tím, jaké důležité úkoly mají politické instituce a orgány, a to včetně armády atd. (RVP ZV, 2021)

„Člověk, stát a právo

Očekávané výstupy:

- *žák rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu,*
- *žák v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací.*

Učivo:

- *právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR společně s Ústavou ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu.*

Mezinárodní vztahy, globální svět

Očekávané výstupy:

- *žák uvede některé globální problémy současnosti, dokáže na ně vyjádřit svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva,*
- *žák objasní souvislosti globálních a lokálních problémů.*

Učivo:

- evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR,
- globalizace – projev, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení. “ (RVP ZV, 2021)

Člověk a příroda – zde jsou vzdělávací oblasti jako Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis. Tato vzdělávací oblast napomáhá žákům k tomu, aby mohli aktivně podpořit své otevřené myšlení, logické přemýšlení a kritické myšlení.

„Chemie – pozorování, pokus a bezpečnost práce

Očekávané výstupy:

- žák určí společné a rozdílné vlastnosti látek.

Učivo:

- vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek.

Chemie – chemie a společnost

Očekávané výstupy:

- žák aplikuje znalosti o principech hašení požáru a na řešení modelových situací z praxe,
- žák se orientuje v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivem na životní prostředí a zdraví člověka.

Učivo:

- hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti.

Přírodopis – biologie člověka

Očekávané výstupy:

- žák rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady a jejich prevence a léčby.

Učivo:

- nemoci, úrazy a prevence – příznaky, prevence, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy; epidemie.

Přírodopis – neživá příroda

Očekávané výstupy:

- žák uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi.

Učivo:

- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů atd.,
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny a náledí) a ochrana před nimi.

Zeměpis (geografie) – životní prostředí

Očekávané výstupy:

- žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.

Učivo:

- vztah přírody a společnosti – trvale udržitelný život a rozvoj, zásady a principy ochrany přírody a životního prostředí, globální ekologické a environmentální problémy lidstva atd.

Zeměpis – geografická výuka, praxe a aplikace

Očekávané výstupy:

- žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.

Učivo:

- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečných živelních pohromách v modelových situacích.

Člověk a zdraví – „přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě“.

„Člověk a zdraví – výchova ke zdraví“*Očekávané výstupy:*

- *žák projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožená zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc,*
- *žák uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí,*
- *žák uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla,*
- *žák se chová odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel.*

Učivo:

- *bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení,*
- *ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnosti po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí.*
(RVP ZV, 2021)

Člověk a svět práce – „postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků“.

„Člověk a svět práce – provoz a údržba domácnosti“*Očekávané výstupy:*

- *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem.*

Učivo:

- *elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem*. (RVP ZV, 2021)

Jde o to, že děti mají také schopnost přispívat k připravenosti, reakci a obnově na katastrofy, a proto by se k tomu měly vést už od útlého věku. (JSTOR, ©2008)

Podstata výuky

Při výuce by vždy měly být dodrženy základní vzdělávací principy moderní pedagogiky. *„Důraz by měl být kladen také na další prohloubení stávající vzájemné důvěry mezi učiteli a žáky. Žádaný stav je nezbytný právě pro případ vzniku mimořádných situací, kdy bude vždy nutná velmi úzká a kvalitní spolupráce učitele a žáků.“* (Mikula a spol., 2003)

„Myslíme si, že zodpovědný přístup k výuce předkládané problematiky může navíc výrazně posílit pozici zaangažovaných vyučujících právě v tomto žádaném ohledu.“ (Mikula a spol., 2003)

5 OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY

Úroveň znalostí v oblasti PO žáků na základních školách byla zjišťována pomocí dotazníkového šetření. Cílem bylo zmapovat znalosti žáků na základních školách, a především zda jsou vědomosti dostatečné. K dotazníkovému šetření byly vybrány dvě základní školy. Jedna základní škola z Prahy a druhá z Karlových Varů. Praha je hlavním městem České republiky a žije v ní 1 277 962 obyvatel (k datu 31. 03. 2022) na rozdíl od Karlových Varů, kde žije pouze 283 210 (k datu 31. 12. 2021). Důvodem zvolení dvou škol z rozdílných měst byl jednoduchý – možnost následného porovnání výsledků ve dvou regionech s rozdílnými demografickými a socioekonomickými parametry.

V rámci šetření byly zvoleny 3 hypotézy.

1. V rámci dotazníkového šetření potvrdit, že znalosti této problematiky jsou u žáků na základních školách na potřebné úrovni.
2. Respondenti dotazníkového šetření získávají vědomosti z oblasti požární ochrany i mimo vzdělávací zařízení.
3. Mezi vybranými školami nebudou výrazné rozdíly ve výsledcích dotazníkového šetření.

5.1 Respondenti výzkumu

Pro dotazníkové šetření byli vybráni žáci 8. a 9. ročníků základních škol. Důvodem zvolení 9. ročníku pro toto šetření byl, že respondenti ukončují povinnou základní docházku a jejich odpovědi by měly poskytnout ucelený obraz o sumě osvojených informací za devítiletou školní docházku. Druhou skupinu respondentů tvořili žáci 8. ročníků. Důvodem bylo vytvoření vzorku pro vnitřní srovnání. Žáci 9. ročníků jsou pod tlakem přechodu na vyšší vzdělávací stupeň, nelze tedy vyloučit, že zkoumaná problematika bude v době šetření zcela mimo oblast jejich zájmů. To se může na výsledcích odrazit. Dalším důvodem je, že někteří žáci mohou povinnou školní docházku ukončit již v 8. ročníku (v případě předchozího opakování některého ročníku). Jejich znalosti zkoumané problematiky by však měly být na srovnatelné úrovni jako u žáků 9. ročníku. Jak je výše již zmíněné, respondenti jsou z více základních škol kvůli možnosti porovnání výsledků.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 122 respondentů. Přístup respondentů k vyplnění dotazníku byl vyhodnocen ve valné většině jako dobrý a svědomitý.

5.2 Dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení

Hlavní část teoretické části práce představuje dotazníkové šetření, které bylo vytvořeno jen pro tento účel. Dotazník byl připraven a realizován v elektronické podobě na platformě disk Google. Následně byl pomocí odkazu odeslán do škol, kde jej poté respondenti (žáci základních škol) vyplnili. Dotazník byl vytvořen v lednu 2021 po konzultaci s vedoucím práce. Dotazníkové šetření bylo ukončeno po naplnění požadovaného počtu respondentů (122).

Po ukončení **sběru dat** byly všechny odpovědi z dotazníkového šetření zaznamenané do tabulky vytvořené programem MS Excel. V ní byly vypsány odpovědi žáků u jednotlivých otázek. V excelové tabulce byly vytvořeny i grafy k vizuální ukázce konkrétních odpovědí žáků.

Vyhodnocení dotazníkového šetření

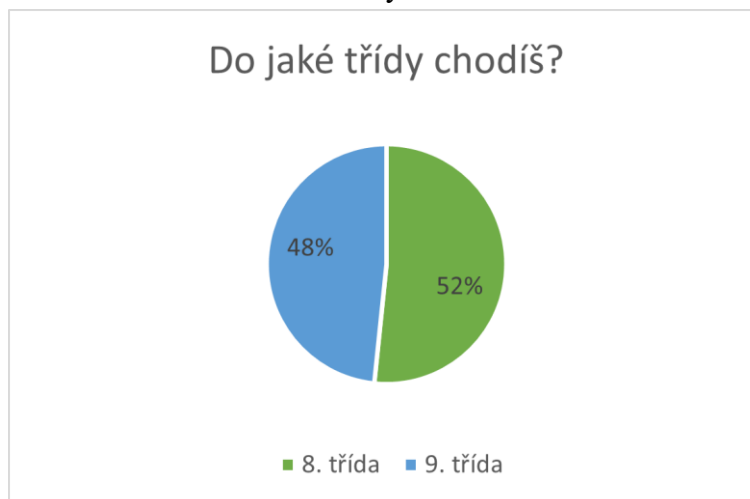
Dotazníkové šetření se skládá celkem ze 17 otázek, z toho 13 se jich týkalo konkrétně oblasti PO. Respondenti si mohli vybrat u každé otázky z uzavřených odpovědí. U každé otázky byla pouze jedna odpověď správná a nebylo možné zvolit více odpovědí. Jedinou výjimkou byla otázka číslo 17, kde respondenti měli možnost označit více odpovědí. Tato otázka se týkala názoru respondentů na hodnotu informačních zdrojů, ze kterých znalosti o zkoumané problematice PO čerpali – jinými slovy, který zdroj jim podle jejich názoru relevantních informací poskytl nejvíc.

První dvě otázky se týkají rozčlenění jednotlivých respondentů podle tříd, do kterých chodí a na jakou základní školu dochází. A to z důvodu, aby bylo možné porovnat konečné výsledky v rámci škol.

Pohlaví respondentů nějak neovlivňovalo výsledky dotazníku.

Otázka číslo 1: Do jaké třídy chodíš?

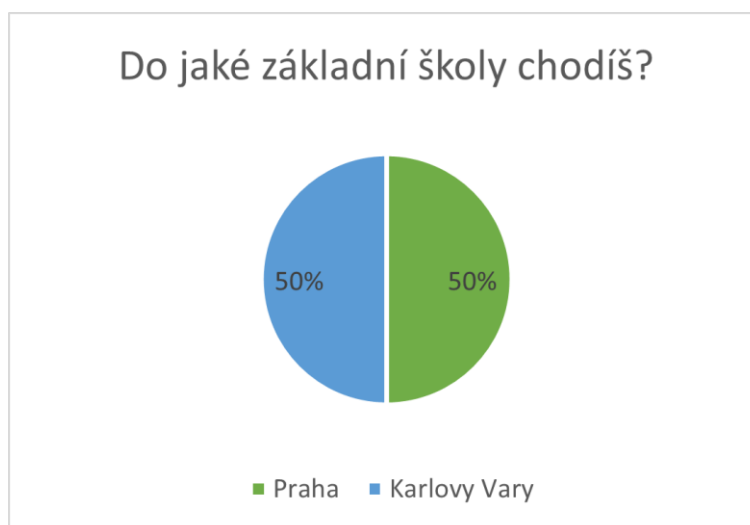
První ze dvou rozdělovacích otázek byla zaměřena na to, do jaké třídy žáci docházejí. Zjištěno bylo, že více než polovina dotazovaných žáků chodí do 8. ročníku základní školy. Celkem se tedy jednalo o 63 (52 %) dotazovaných žáků z 8. ročníku základní školy a 59 (49 %) dotazovaných žáků z 9. ročníku základní školy.

Graf 1 – Počet respondentů s ohledem na třídy (vlastní zdroj)

Otázka číslo 2: Do jaké základní školy chodíš?

Druhá ze dvou rozdělovacích otázek byla zvolena z důvodu zjištění, do jakých škol žáci docházejí. U této otázky byl hlídán počet odpovědí, aby poměr mezi jednotlivými školami byl stejný. To znamená, že výsledek této otázky je následující – 61 (50 %) dotazovaných žáků ze základní školy v Praze a 61 (50 %) dotazovaných žáků ze základní školy z Karlových Varů.

Graf 2 – Počet respondentů s ohledem na základní školu (vlastní zdroj)

Otázka číslo 3: Na jaké číslo zavoláš, když budeš potřebovat hasiče?

Od otázky číslo tři byly otázky zaměřené na požární ochranu k zjištění znalostí žáků základních škol v této problematice. Na výběr vždy měli jen ze tří možností a správná odpověď byla jen jedna.

Zvolení této otázky bylo velmi jednoduché – jedná se o znalost základních tísňových čísel, která by měl znát opravdu každý, a to ať už se jedná o žáky základních škol nebo o dospělé. Žáci měli na výběr z následujících 3 odpovědí:

- a) 155
- b) 156
- c) 150/112

Správná odpověď tedy byla c). Z grafu č. 3 níže vyplývá, že 112 (92 %) žáků odpovědělo správně a pro odpověď b) se rozhodlo 10 (8 %) dotazovaných žáků.

Graf 3 – Odpovědi k otázce číslo 3 (zdroj vlastní)

Otázka číslo 4: Na linku tísňového volání 112 můžeme zavolat když?

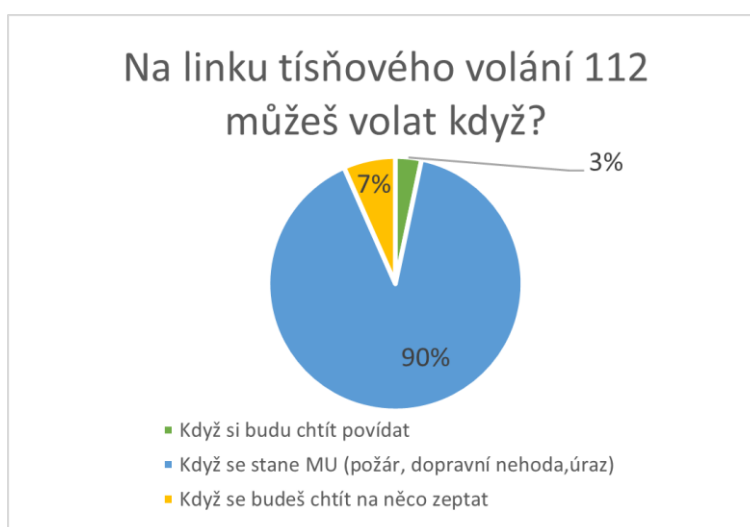
První ze tří otázek ohledně tísňové linky. Tato otázka je úzce spojená s předchozí. Na tísňovou linku nelze volat, kdy se lidem zachce a zneužití tísňových čísel je ve většině případů trestné. Osoby mladší 15 let totiž nejsou trestně odpovědní to, ale neznamená, že se to dále neřeší – v těchto případech se věcí zabývají orgány sociálně právní ochrany dětí při Městských úřadech, a to ve spolupráci se školou a rodiči. (Policie ČR, © 2022)

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- a) Když si budeš chtít popovídat.
- b) Když se stane mimořádná událost (požár, dopravní nehoda, úraz).
- c) Když se budeš chtít na něco zeptat.

Správná odpověď byla b) a z grafu č. 4 níže vyplývá, že pro tuto odpověď se rozhodlo 109 (90 %) žáků. Někteří dotazovaní žáci si vybrali možnost a) celkem 4 (3 %) a zbytek dotazovaných žáků zvolilo odpověď c) celkem 8 (7 %).

U této otázky se zpět vrátilo jen 121 vyplněných odpovědí.

Graf 4 – Odpovědi k otázce číslo 4 (zdroj vlastní)

Otázka číslo 5: Jaká jsou pravidla pro bezpečné rozdělávání ohně v přírodě?

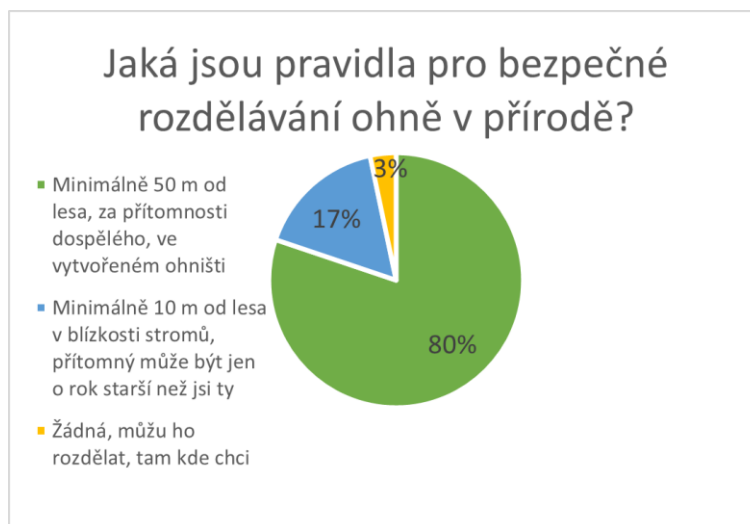
Při rozdělávání ohně je důležité dbát na pravidla z hlediska bezpečnosti, abychom nezpůsobili požár nebo dokonce ohrozili životy a zdraví. Určitě bychom neměli oheň rozdělávat v hustě zalesněném prostředí, suchých loukách nebo v blízkosti suchého sena atd. V horkých letních dnech bychom se měli řídit doporučenými výstrahami před zvýšeným rizikem požárů a vždy bychom měli respektovat zákaz rozdělávání ohně.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- a) Minimálně 50 metrů od lesa, za přítomnosti dospělého, ve vytvořeném ohništi.
- b) Minimálně 10 metrů od lesa v blízkosti stromů, přítomný může být jen o rok starší, než jsem já.
- c) Žádná, můžu ho rozdělat, tam kde chci.

Správná odpověď byla a) kterou si vybralo 97 (80 %) dotazovaných žáků, jak lze vidět v grafu č. 5 níže. Možnost b) si zvolilo jako svou odpověď 20 (17 %) žáků a možnost c) si vybrali jen 4 (3 %) žáci.

U této otázky se opět vrátilo jen 121 vyplněných odpovědí.

Graf 5 – Odpovědi k otázce číslo 5 (zdroj vlastní)

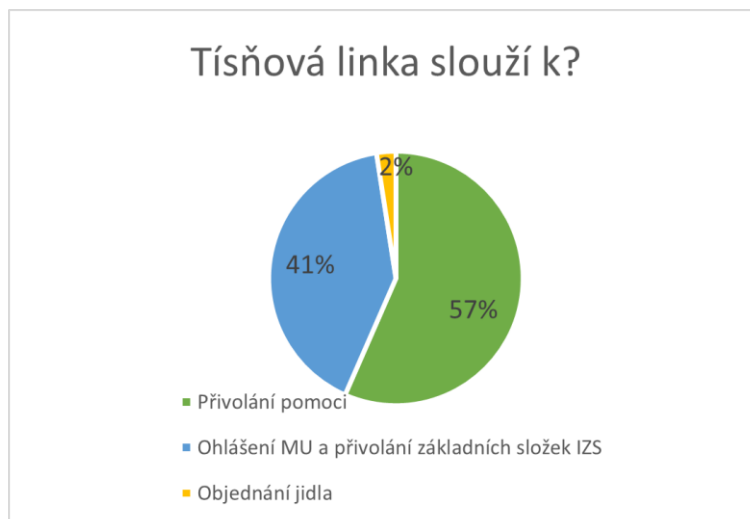
Otázka číslo 6: Tísňová linka slouží k?

Druhá ze tří otázek, která se týká tísňové linky – tísňová linka je využívána k ohlášení mimořádné události a zároveň k přivolání základních složek IZS (HZS, PČR, ZZS). V celé České republice obsluhuje linku 112 spolu s tísňovým číslem 150 HZS ČR. (Záchraný kruh)

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Přivolání pomoci.
- Ohlášení mimořádné události a přivolání základních složek IZS.
- Objednání jídla.

Správná odpověď byla b) kterou si zvolilo 50 (41 %) dotazovaných žáků což je znázorněné na grafu č. 6 níže. Možnost a) si vybralo 69 (57 %) žáků a c) si vybralo jen 3 (2 %) dotazovaných.

Graf 6 – Odpovědi k otázce číslo 6 (vlastní zdroj)

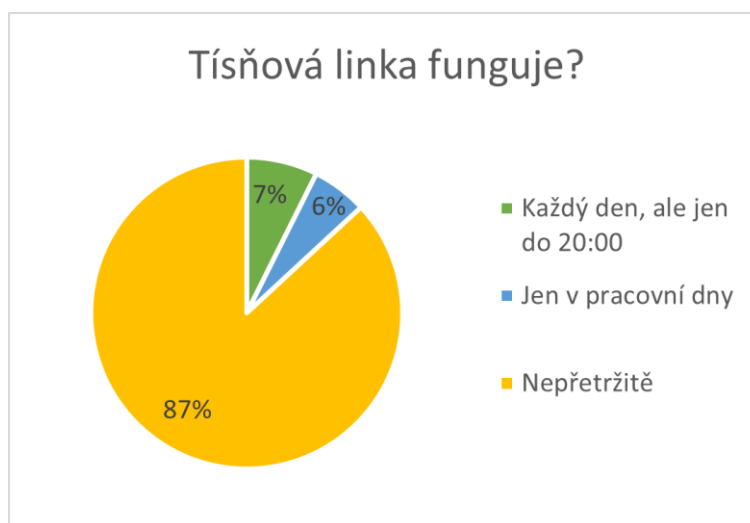
Otázka číslo 7: Tísňová linka funguje?

Poslední otázka, která je zaměřená na tísňovou linku, a to konkrétně na to kolik hodin denně funguje tísňová linka. Odpověď je jednoduchá – tato linka musí být k dispozici nepřetržitě.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Každý den, ale jen do 20:00.
- Jen v pracovní dny.
- Nepřetržitě.

Správná odpověď byla c) kterou si zvolilo 106 (87 %) dotazovaných žáků základních škol. Z grafu č. 7 níže lze vyvodit, že někteří žáci si zvolili odpověď b) – celkem 7 (6 %) a někteří žáci si vybrali odpověď a) – celkem 9 (7 %).

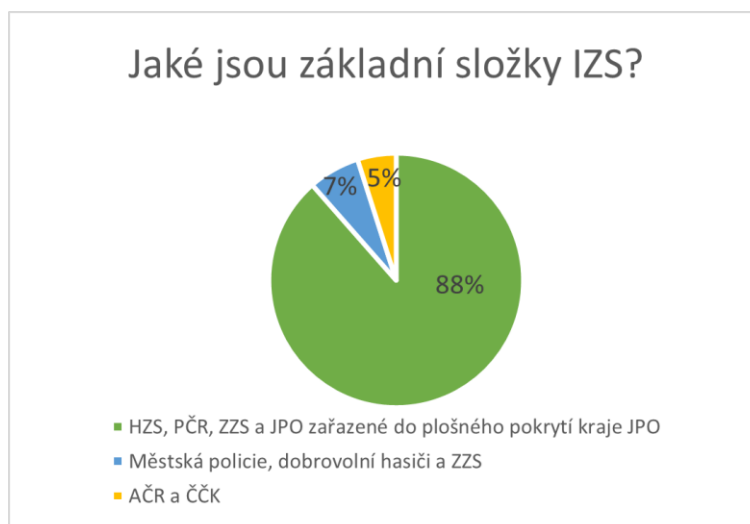
Graf 7 – Odpovědi k otázce číslo 7 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 8: Jaké jsou základní složky IZS?

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- a) Hasičský záchranný sbor, Policie České republiky, Zdravotnická záchranná služba a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.
- b) Městská policie, dobrovolní hasiči, Zdravotnická záchranná služba.
- c) Armáda České republiky a Český červený kříž.

Správná odpověď byla a). Z grafu č. 8 níže vyplývá, že pouze 12 % odpovědělo na tuto otázku špatně. Odpověď b) zvolilo 8 (7 %) žáků a někteří si dokonce vybralo odpověď c) to činilo 6 (5 %). Celkem 108 (88 %) dotazovaných žáků vybralo správnou odpověď a).

Graf 8 – Odpovědi k otázce číslo 8 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 9: Rozhodni, zda je následující tvrzení pravdivé (ano) nebo nepravdivé (ne):
Je dobré zůstat v zakouřené místnosti, kouř jde dostat z plic dlouhým během.

Zde žáci měli na výběr z možností ANO a NE.

Správná odpověď byla NE, kterou si vybralo 98 (80 %) dotazovaných žáků, jak lze vidět na grafu č. 9 níže – předpokládaný počet správných odpovědí byl 122. Někteří žáci si zvolili pro svou odpověď možnost ANO a to celkem 24 (20 %).

Graf 9 – Odpovědi k otázce číslo 9 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 10: Co můžete naléznout ve školní budově k zamezení šíření požáru?

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Hasící přístroj.
- Nic, protože na školních chodbách není nic k zamezení šíření požáru.
- Vodu.

Správná odpověď byla b) kterou si vybralo 115 (95 %) dotazovaných žáků, jak lze vidět v grafu č. 10 níže.

U této otázky se zpět vrátilo jen 121 vyplněných odpovědí.

Graf 10 – Odpovědi k otázce číslo 10 (vlastní zdroj)

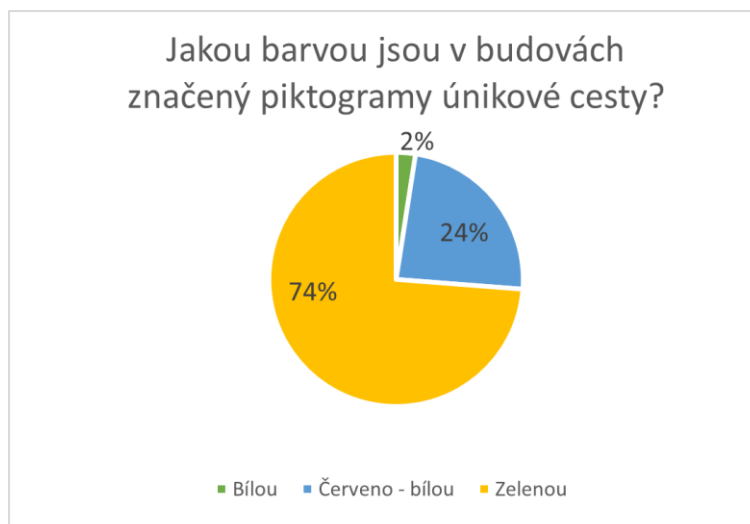
Otázka číslo 11: Jakou barvou jsou v budovách značený piktogramy únikové cesty?

Důvod zvolení této otázky byl jasný, protože by každý měl vědět, jak vypadá piktogram únikové cesty, jelikož se s tím každý člověk setkává v běžném životě a v krizové situaci může být základní pomůckou pro záchranu zdraví nebo života.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- a) Bílou
- b) Červeno – bílou
- c) Zelenou

Správná odpověď byla c) kterou si vybralo 90 (74 %) jak je znázorněné v grafu č. 11 níže. Možnost b) zvolilo jako svou odpověď 29 (24 %) žáků a pouze 3 (2 %) si mysleli, že správná odpověď a).

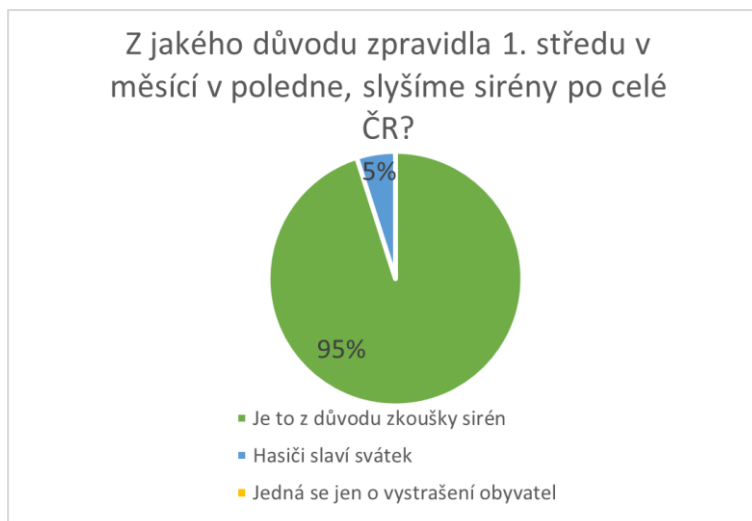
Graf 11 – Odpovědi k otázce číslo 11 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 12: Z jakého důvodu zpravidla 1. středu v měsíci v poledne, slyšíme sirény po celé České republice?

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- a) Je to z důvodu zkoušky sirén.
- b) Hasiči slaví svátek.
- c) Jedná se jen o vystrašení obyvatel.

Správná odpověď byla a). Jak lze vidět níže na grafu č. 12 odpověď c) si nevybral nikdo a odpověď b) si zvolilo pouze 6 (5 %) žáků jako svou odpověď. Zbytek dotazovaných žáků si vybralo správnou odpověď a).

Graf 12 – Odpovědi k otázce číslo 12 (vlastní zdroj)

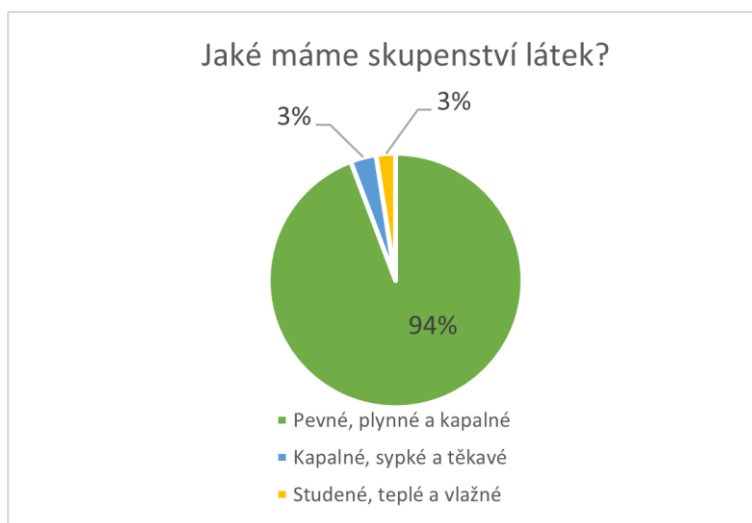
Otázka číslo 13: Jaké máme skupenství látek?

Odpověď na tuhle otázku byla velmi jednoduchá. Odpovědi na ní nebyli stoprocentní.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Pevné, plynné a kapalné.
- Kapalné, sypké a těkavé.
- Studené, teplé a vlažné.

Správná odpověď byla a). Z grafu č. 13 níže je vidět, že valná většina žáků odpověděla správně, když ji označilo celkem 115 (94 %) dotazovaných žáků.

Graf 13 – Odpovědi k otázce číslo 13 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 14: Když uvidíš na zemi ležet elektrický drát/kabel, jak se zachováš?

Lidé by se neměli dotýkat přetržených nebo jakkoliv zničeného elektrického drátu/kabelu, protože zde hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem i s možným následkem smrti. Proto je dobré zavolat na tísňovou linku 112 a nepřibližovat se k místu poškození.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Půjdu se podívat blíže a přesvědčím se, zda je to opravdu elektrický drát/kabel.
- Nebudu se přibližovat a zavolám na tísňovou linku 112.
- Dám to na Instagram.

Správná odpověď byla b) na kterou si vybralo 91 (75 %) dotazovaných žáků. Někteří si pro svou odpověď zvolili odpověď a) – celkem 27 (22 %) žáků a zbylí 3 (3 %) žáci označili c).

U této otázky se zpět vrátilo jen 121 vyplněných odpovědí.

Graf 14 – Odpovědi k otázce číslo 14 (vlastní zdroj)

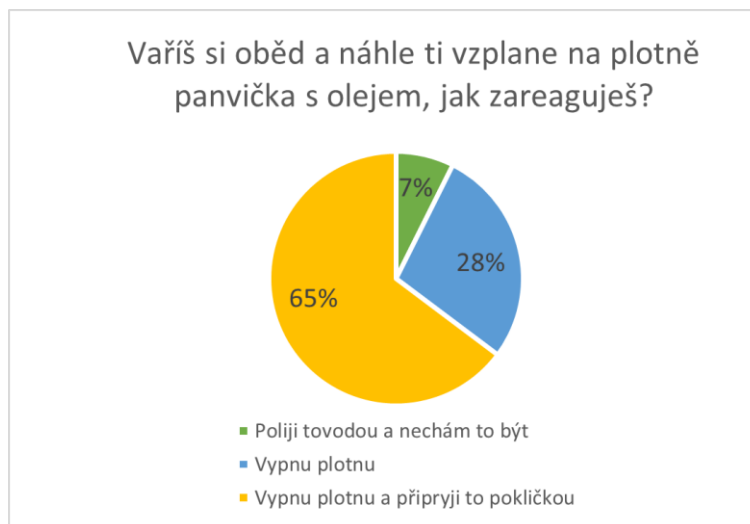
Otázka číslo 15: Vaříš si oběd a náhle ti vzplane pánvička s olejem, jak zareaguješ?

Ať už se jedná o pánvičku nebo jakoukoli jinou nádobu, v níž vaříme na plotnu, postup je stejný. Vypneme plotnu z důvodu zamezení přisunu tepla a nádobu přikryjeme to pokličkou, abychom zamezili přisunu kyslíku.

Žáci měli na výběr z následujících odpovědí:

- Poliji to vodou a nechám to být.
- Vypnu plotnu.
- Vypnu plotnu a přikryji to pokličkou.

Správná odpověď byla c). Celkem 79 (65 %) dotazovaných žáků, jak lze vidět na grafu č. 15, vybralo správnou odpověď c). Někteří vybrali možnost b) – celkem 34 (28 %) a zbylých 9 (7 %) žáků se rozhodlo pro možnost a).

Graf 15 – Odpovědi k otázce číslo 15 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 16: Bruslíš na zmrzlém rybníku a najednou uslyšíš křupnutí, jak se zachováš?

- Lehnu si na břicho a pomalu se budu plazit ke břehu.
- Začnu rychle bruslit ke břehu.
- Zůstanu stát.

Správná odpověď byla a) kterou si vybralo 84 (69 %) dotazovaných žáků, jak vyplývá z uvedeného grafu č. 16 níže. Možnost b) si jako svou odpověď vybralo 32 žáků a zbylých 6 (5 %) si zvolili možnost c).

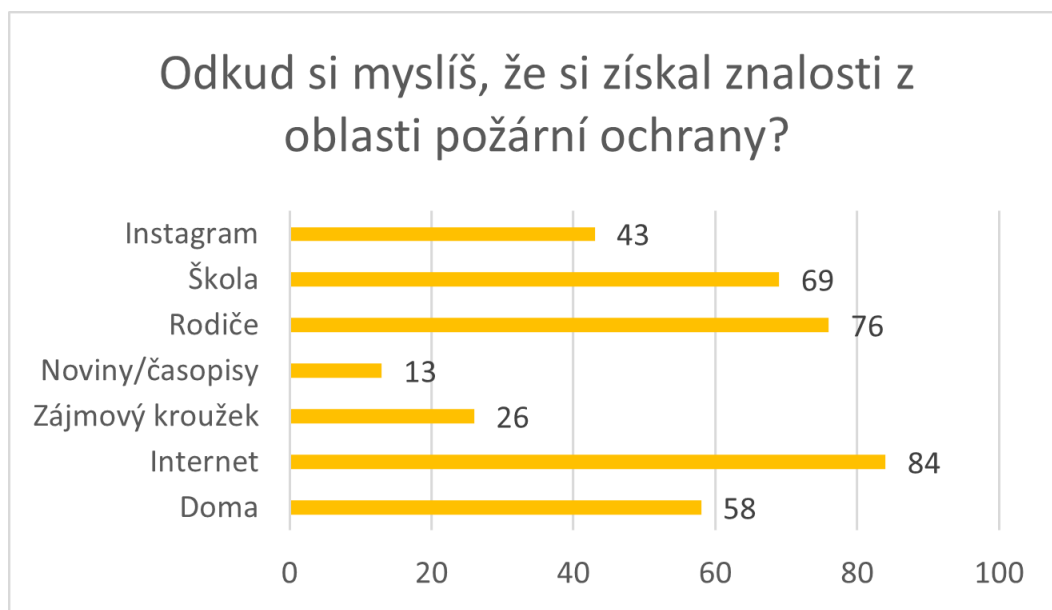

Graf 16 – Odpovědi k otázce číslo 16 (vlastní zdroj)

Otázka číslo 17: Odkud si myslíš, že si získal nejvíce znalostí z oblasti požární ochrany?

U této otázky žáci si mohli označit více odpovědí. Zpět se vrátilo opět jen 121 odpovědí.

Na grafu č. 17 níže můžete vidět odpovědi dotazovaných žáků – jak z grafu vyplývá, tak nejvíce informací získávají žáci z internetu (69 %) a nejméně čerpají informace z novin nebo časopisů (11 %).

Graf 17 – Odpovědi k otázce číslo 17 (vlastní zdroj)

V rámci stanovené hypotézy byly porovnány výsledky z dotazníkového šetření obou dotazovaných základních škol.

Otázky, které se týkaly zjišťování znalostí z PO byly od otázky číslo 3 až po otázku číslo 16. Celkový počet odpovědí, který se vrátil zpět byl 1704 – ze základní školy z Prahy se jich vrátilo 852 a to samé i ze základní školy z Karlových Varů.

Provedení porovnání

K porovnání výsledků autor využil excelovou tabulku, do které přenesl všechny data. Po přepsání všech odpovědí do excelové tabulky bylo provedené podmíněné formátování správných odpovědí. Následně byly sečteny všechny odpovědi dotazovaných žáků, jejichž počet (již výše zmíněný) je 1704. Dále z tohoto celku byly vytrženy správně a nesprávně zodpovězené odpovědi s dále uvedeným výsledkem.

Základní škola z Karlových Varů si v dotazníku vedla následovně:

Tabulka 1 – Výsledky dotazníkového šetření ZŠ Karlovy Vary

Základní škola – Karlovy Vary		
Počet správných odpovědí	Počet nesprávných odpovědí	Počet nevyplněných otázek
665	187	2

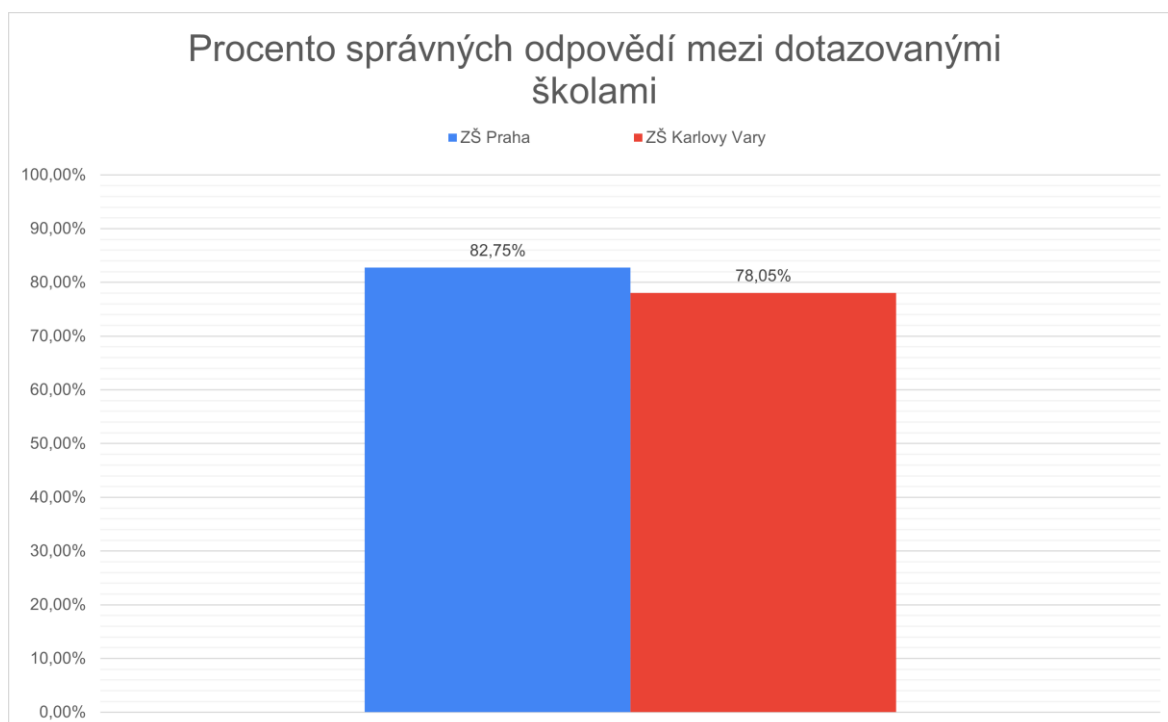
Z výše uvedené tabulky vyplývá, že z celkového možného počtu správně zodpovězených otázek (854) žáci ze základní školy v Kalových Varech správně odpověděli celkem na 665 otázek – to znamená, že jejich úspěšnost byla 78,05 %.

Základní škola v Praze si v dotazníku vedla následovně:

Tabulka 2 – Výsledky dotazníkového šetření ZŠ Praha

Základní škola – Praha		
Počet správných odpovědí	Počet nesprávných odpovědí	Počet nevyplněných otázek
705	147	2

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že z celkového možného počtu správně zodpovězených otázek (854) žáci ze základní školy v Praze správně odpověděli celkem na 705 otázek – to znamená, že jejich úspěšnost byla 82,75 %.

Graf 18 – Procento správných odpovědí v rámci dotazníků u dotazovaných škol (vlastní zdroj)

6 ŘÍZENÝ ROZHOVOR

V rámci praktické části, byly osloveny ředitelky vybraných základních škol, zda by byly ochotné odpovědět na krátké otázky v rámci řízeného rozhovoru. Cílem rozhovoru bylo zjistit, jak na vybraných základních školách probíhá výuka problematiky požární ochrany. Řízený rozhovor proběhl nakonec jen se zástupkyní ředitelky základní školy v Praze.

Řízený rozhovor s ředitelkou základní školy v Praze

1. Ve Vaší škole je ochrana obyvatelstva součástí vzdělávacího procesu. Jaký důraz je v této oblasti na požární ochranu kladen ve srovnání s problematikou ochrany zdraví, bezpečnosti apod?

„Při výuce této problematice vycházíme z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a následně z našeho Školního vzdělávacího programu „Tvořivost, zodpovědnost, respekt“. Základ pak vidíme v oblasti ochrany zdraví, protože tato problematika má své neoddelitelné místo i v oblasti požární ochrany, osobní bezpečnosti (před kriminalitou apod.) či bezpečnosti silničního provozu.“

2. Jak je u Vás ve škole vyučována problematika požární ochrany? Věnují jí učitelé samostatné bloky, prochází kontinuálně konkrétním vyučovacím předmětem, je soustředěna do projektových dnů apod?

„Problematika požární ochrany prochází vždy kontinuálně daným předmětem. Doplněna je pak např. v průběhu projektových dnů (v souvislosti s jejich zaměřením), nebo ve vyšších ročnících formou začlenění do žákovských projektů (referáty, ročníkové práce).“

3. V jakých předmětech se u Vás na škole vyučování požární ochraně nejvýrazněji objevuje?

„Cíleně největší časová dotace je výchově k požární ochraně věnována na 1. stupni v předmětech Prvouka, Pracovních činnosti, ale také ČJ nebo VV. Na 2. stupni je její těžiště v předmětu Výchova k občanství a zdraví, ale výrazně také v Chemii a Fyzice. Neopominutelnou složkou je v činnostech naší školní družiny a v některých zájmových kroužcích (Kutil junior, Kutilská dílna, Kroužek keramiky).“

4. Problematice požární ochrany se ve Vaší škole věnujete ve všech ročnících se stejnou intenzitou, nebo je na ni kladen větší důraz např. na 1. stupni, nebo naopak ve vyšších ročnících?

„Intenzita je srovnatelná ve všech ročnících. Co se však logicky liší, je hloubka ponoření do problematiky požární ochrany. Na prvním stupni je naším cílem položení základů bezpečného chování v oblasti požární ochrany, žáci si fixují zásadní informace, jak mají postupovat v případě požárního nebezpečí, způsoby vyhlášení požárního poplachu (nouzové telefonní linky) apod. Na druhém stupni, a zvláště v jeho nejvyšších ročnících se seznamují se zásadami bezpečného používání elektrických spotřebičů, náradí a strojů, bezpečného zacházení např. s hořlavinami, zábavnou pyrotechnikou atd. Veškerá tato naše činnost odpovídá našemu Minimálnímu preventivnímu programu, především cíli snížit nebezpečí potenciálně rizikového chování.“

5. Věnují se u Vás problematice požární ochrany také vychovatelky Školní družiny? Jak?

„Vychovatelky ve ŠD vycházejí při své práci ze Školního vzdělávacího programu pro ŠD „Bezpečí, klid a radost“. Již z jeho názvu vyplývá, že pozornost věnují i požární ochraně. Snaží se v tomto směru vést děti k získání následujících kompetencí. K učení – hledat a rozlišovat správná/nesprávná řešení, uplatnit vědomosti v praktickém životě. K řešení problému – uvědomit si problém – využít zkušeností k řešení problému. Komunikativní – rozvinout schopnosti komunikovat a spolupracovat. Sociální a personální – poznat, že za své činy každý zodpovídá sám. Občanské a činnostní – uvědomit si práva a povinnosti – uvědomit si zodpovědnost za životní prostředí a své zdraví. Trávení volného času – naplnit volný čas (bez nudy). Těžiště činností, kterými se snaží těchto cílů dosáhnout tkví především v zájmových a rekreačních činnostech.“

6. Z čeho čerpají Vaši učitelé při přípravě na výuku této problematiky?

„Nejčastěji používají příručku Výchova dětí v oblasti požární ochrany (Příručka pro učitele základních a speciálních škol), vydalo MV, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru, Praha 2003).“

7. Spolupracujete s někým v rámci výuky požární ochrany?

„V některých případech nám ve výuce (formou exkurzí nebo účastí na projektových dnech) pomáhají členové SDH Stodůlky, pracovníci základny HZS hl. m. Prahy Jinonická, ale i jiné složky IZS.“

8. **Chodíte s žáky v rámci výuky na exkurze, prohlídky případně na jiné tematicky zaměřené akce?**

„Ano, viz výše.“

9. **Přijde Vám v současné podobě výuka požární ochrany pro žáky základních škol dostatečná?**

„Ano, považujeme ji za dostatečnou. Provází žáky celou základní školní docházkou, a to v mnoha různých formách.“

10. **Jak byste ohodnotila postoj žáků k výuce požární ochrany?**

„Postoj žáků k výuce jakékoli problematiky, tedy i k výuce požární výchovy, primárně vychází ze schopnosti učitele žáky zaujmout. Pokud je tato podmínka splněna, mohu postoj žáků označit za pozitivní. Případy požárů významných budov (Notre Dame v Paříži, dřevěný kostelík sv. Michala v Kinského zahradě v Praze, kostel v Gutech, chata Libušín od Dušana Jurkoviče aj.), ale také například požáry klubů a diskoték po celém světě vzbuzují u dětí zájem a někdy až naivní touhu po sdílení senzací. V tu chvíli se učiteli otvírá přirozená cesta k diskusi na téma požární ochrana a podle mých informací této možnosti využívá snad každý z našich učitelů. O kvalitě jejich práce a pozitivních reakcích žáků v tomto ohledu svědčí i fakt, že jsme ve škole nemuseli řešit případ požárně rizikového chování.“ (Zástupkyně ředitelky základní školy v Praze, 2022)

Shrnutí řízeného rozhovoru

Z řízeného rozhovoru vyplynulo, že na základní škole v Praze se výuce požární ochrany věnují i mimo školní lavice a zároveň spolupracují s členy SDH Stodůlky a pracovníky HZS hlavního města Prahy Jinonická, a nejen s nimi. Nejvíce se výchově k požární ochraně věnují na 1. stupni (Prvouka, Pracovní činnosti atd.). Zástupkyně ředitelky základní školy v Praze považuje současnou podobu výuky požární ochrany za dostatečnou.

7 NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ VÝUKY POŽÁRNÍ OCHRANY ZÁKLADNÍCH ŠKOL

V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že žáci mají relativně dobré znalosti z oblasti PO. Dotazníkem byly zjišťovány pouze teoretické znalosti, který sice nebyly špatné, ale i tak je autor přesvědčen, že by bylo vhodné výuku v oblasti požární ochrany zlepšit.

V návaznosti na výsledky dotazníkového šetření jsou níže uvedeny návrhy zlepšení v oblasti teoretických vědomostí, ale i praktických dovedností.

V první řadě by bylo dobré, když by se požární ochrana na základních školách vyučovala v samostatných hodinách určených pouze této problematice (třeba 1x za týden). Výuka by byla zaměřená přímo jen požární ochraně, kde by žáky mohli učitelé vyučovat například:

- čím se ho hasí,
- třídy požárů,
- jak si správně zabalit evakuační zavazadlo, co všechno obnáší evakuace jako taková a jaké druhy evakuací jsou,
- jak se zachovat při požáru v domácnosti, přírodě atd.,

Žáci by si mohli určité věci vyzkoušet a tím lépe by si to zapamatovali a osvojili by si získané vědomosti a dovednosti. Průběh těchto hodin by nemusel být klasický a mohl by se vést ve smyslu „škola hrou“, jak se snažil prosazovat už Jan Amos Komenský. Samozřejmě by se hodiny lišily na 1. stupeň a 2. stupeň základní školy.

V návaznosti na výše zmiňované hodiny samostatné výuky by se častěji mohli do výuky zvat odborníci z praxe – jednalo by se o lidi ze základních složek IZS, především tedy o hasiče. S tím se pojí i další praktická učební aktivita – žáci základní školy by mohli častěji chodit na exkurze nejen na požární stanice, ale i třeba i na významná nebo známá místa spojená s požáry. Jako příklady lze uvést – v Karlových Varech torzo barokního sloupu, který přečkal obrovský požár města roku 1759, při němž shořely 2/3 všech karlovarských domů, v Praze pak Průmyslový palác na Pražském výstavišti v Holešovicích (požár r. 2008), sídlo sbírky moderního umění NG Veletržní palác v Holešovicích (požár r. 1974) nebo hotel Olympik (požár r. 1995).

Další možností je pořádat ve škole každý rok projektový den, jehož součástí by byla například přednáška o problematice PO, kde by byli zástupci ze složek IZS. V tomto duchu

by se mohlo vést celé dopoledne, kde by si žáci mohli hodně věcí vyzkoušet (například jaké vybavení se nachází v jednotlivých autech složek IZS, jak se zachází s přenosným hasícím přístroje, jak se má správně volat na tísňovou linku a popřípadě i jak resuscitovat a poskytnou první pomoc atd.).

Pořádají se také školy v přírodě, i tam se nabízí prostor pro předání znalostí z oblasti PO ve venkovním prostředí, tedy nejen ve školách mezi školními lavicemi.

Učitelé by s žáky mohli více pracovat pomocí interaktivních cvičení, které by jím vytvořili nebo by využili ta, které jsou již vytvořené na internetu. Pro žáky je taková forma přitažlivější a podstatně napomáhá lepšímu zapamatování, když si probírané činnosti „vyzkoušejí“. Jako zdroje je možné využít níže uvedené stránky:

- <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly/> (i na YouTube),
- <https://www.ocmu.cz/>,
- <https://www.hasiciproskoly.cz/material-ke-stazeni>.

A v neposlední řadě by se Česká republika mohla inspirovat zahraničím, kde je například program pro základní školy, který umožňuje progresivní lekce, které na sebe navzájem navazují (celkem jich je 6, ale zvolení počtu lekcí v ČR by mohlo být individuální). V každé škole by měli žáci možnost se zapojit do tohoto programu, který by pomohl nejen při učení, ale hlavně pochopení PO a bezpečnosti. (Marietta Fire)

ZÁVĚR

Zjištění vyplývající z mé práce ukazují, že v oblasti vzdělávání požární výchově je na našich základních školách stále co zlepšovat. Přestože z vyhodnocení dotazníkového šetření vyplynulo, že osvojené znalosti žáků 8. a 9. ročníků jsou na úrovni přibližně 80 % možné úspěšnosti – což lze označit za relativně dobrý výsledek, počet chybných odpovědí není malý. Znamená to tedy, že je zde prostor pro další zlepšení. K tomu by mohlo přispět zintenzivnění výuky jejím vyčleněním do samostatných vyučovacích hodin. Jako zásadní možnost, jak zvýšit znalosti a dovednosti žáků však je obohacení vzdělávacího procesu o zábavnější způsoby výuky a její výraznější zaměření na získání praktických dovedností.

Mezi hlavní cíle bakalářské práce patří ověření znalostí žáků základních škol o požární ochraně a druhým cílem bylo navrhnout opatření pro zvýšení efektivity výuky.

Práce byla rozdělena na dvě části – teoretickou část a praktickou část. Teoretická část práce se věnuje celkovému chápání podstaty požární ochrany. První kapitola byla rozdělena hned na 3 podkapitoly, které se zaměřily na historii požární ochrany, právní ukotvení problematiky požární ochrany v ČR a základní zákony, která je potřeba znát. Navazují na to základní pojmy z oblasti školství, které je důležité si zapamatovat k celkovému pochopení řešené problematiky. V druhé kapitole teoretické části byl přiblížen školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základní, středním, vyšším a jiném vzdělání. V návaznosti na to se práce zabývala Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělání, který je stanoven pro tvorbu Školních vzdělávacích programů. Podkapitola, která uzavírala teoretickou část práce byla věnovaná stručné historii výuky požární ochrany.

Praktická část byla rozdělena do základních čtyř kapitol. První kapitola byla zaměřena na současnou podobu výuky problematiky požární ochrany, kde práce probírala výuku požární ochrany v rámci Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy. Jednalo se především o rozdělení učiva na 1. a 2. stupni základní školy. Další kapitolou praktické části bylo dotazníkové šetření, které se věnovalo zkoumání znalostí žáků základních škol v oblasti požární ochrany a následně bylo dotazníkové šetření vyhodnoceno. V první řadě byla zjištěna úroveň znalostí žáků na základních škol v oblasti požární ochrany. Cílem bylo zmapovat vzdělání žáků na základních školách, a především zjistit, zda jsou získané vědomosti dostatečné.

V rámci dotazníkového šetření byly zvoleny 3 hypotézy – zda je vzdělanost žáků dostatečná, dále zda respondenti získávají vědomosti z oblasti požární ochrany i mimo vzdělávací zařízení a poslední hypotéza se zaměřila na to, zda mezi vybranými školami nebudou výrazné rozdíly ve výsledcích dotazníkového šetření. Respondenti dotazníkového šetření byli žáci dvou vybraných škol – celkový počet respondentů byl 122. Po šetření byl proveden sběr dat a všechna data byla zaznamenána do excelové tabulky. Pro vizuální znázornění byly následně vytvořeny grafy konkrétních odpovědí.

V rámci vyhodnocení byly porovnány výsledky dotazovaných základních škol, kde výsledek byl shodný se stanovenou hypotézou – rozdíl mezi školami nebyl tak znatelný. Jednalo se o rozdíl pouze 40 správných odpovědí.

K zjištění, jakým způsobem se vyučuje požární ochrana v rámci výuky na základních školách byl využit i řízený rozhovor se zástupkyní ředitelky základní školy v Praze.

Poslední kapitola praktické části byla věnována návrhům na zefektivnění výuky požární ochrany na základních školách. Návrhy byly odvozeny z výsledků dotazníkového šetření.

Přínos této práce je zpracování teoretického vhledu do dané problematiky. Dalším přínosem, hlavně pro oblast požární výuky jsou návrhy na zefektivnění výuky, které by mohly zlepšit znalosti dnešních žáků. Díky tomu by v budoucnu mohlo být méně neúmyslných požárů a tím méně ohrožených lidských životů. Tyto znalosti a vědomosti budou moci využít v dospělém životě.

Všechny cíle bakalářské práce byly splněny, práce se podrobně věnovala problematice výuky požární ochrany na základních školách. Tato bakalářská práce poukazuje na možné výhody vyučování požární ochrany na základních školách jak pro přínos praxe do budoucna, tak pro přínos většího vzdělání žáků v oblasti požární ochrany.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

133/1985 Sb. Zákon o požární ochraně. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 22.07.2022].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

172/2001 Sb. Nařízení vlády k provedení zákona o požární ochraně. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 22.07.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-172>

19/2021 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu.... Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.06.2022].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-19>

217/1991 Sb. Zákon o zrušení zákona č. 73/1973 Sb., o branné výchově, ve znění zákonného opatření předsednictva F.... Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 04.07.2022].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-217>

239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

240/2000 Sb. Krizový zákon. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.07.2022].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

246/2001 Sb. Vyhláška o požární prevenci. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.06.2022].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246>

247/2001 Sb. Vyhláška o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>

320/2015 Sb. Zákon o hasičském záchranném sboru. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 22.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>

561/2004 Sb. Školský zákon. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

73/1973 Sb. Zákon o branné výchově. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1973-73>

Fire Terminology [online]. [cit. 2022-07-12]. Dostupné z: <https://www.fs.fed.us/nwacfire/home/terminology.html>

Historie profesionální požární ochrany v českých zemích – Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana – Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>

HORSKÁ, Viola, Dušan SLÁVIK a Eva MARÁDOVÁ. Ochrana člověka za mimořádných událostí: sebeochrana a vzájemná pomoc: text pro občanskou a rodinnou výchovu. Praha: Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-829-0.

JSTOR: Access Check. JSTOR Home [online]. Copyright ©2000 [cit. 12.07.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.7721/chilyoutenvi.18.1.0001>

KAVAN, Štěpán. Ochrana člověka a společnosti – vývoj vzdělávání v bezpečnostních tématech. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-753-0.

LEVÁ, Michaela. Výuka a zhodnocení znalostí žáků základních škol v oblasti požární ochrany [online]. České Budějovice, 2017 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/5yyd2j/21602268>. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Lenka Brehovská Ph.D.

MERTO VÁ, Markéta a Jitka SLANÁ REISSMANNOVÁ. Ochrana člověka za mimořádných událostí: metodický materiál pro učitele ZŠ. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021. ISBN 978-80-7616-091-0.

MIKULKA, Bohdan, Štěpán MIKULKA a Miroslav PIŇOS. Hasík CZ – Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva: metodická příručka pro instruktory PVČ na základních školách. 3. Bruntál, 2015.

MIKULKA, Bohdan, Štěpán MIKULKA, Miroslav PIŇOS a Jakub Soldán. Výchova dětí v oblasti požární ochrany: Příručka pro učitele základních a speciálních škol. Praha: MV – generálního ředitelství HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-21-3

Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů a Dodatek k učebním dokumentům pro základní školy, střední školy, speciální školy a vyšší odborné školy – Ochrana člověka za mimořádných událostí, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 24.07.2022]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/pokyn-msmt-k-zacleneni-tematiky-ochrany-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-do-vzdelavacich-programu-a-dodatek-k-ucebnim-dokumentum-pro-zakladni-skoly-stredni-skoly-specialni-skoly-a-vyssi-odborne-skoly-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-1>

Rámcové vzdělávací programy, Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání). Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání) [online]. Copyright © [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp.html>

Rámcové vzdělávací programy. Národní pedagogický institut [online]. 2021 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: [Rámcové vzdělávací programy – NPI – Národní pedagogický institut. - NPI – Národní pedagogický institut \[online\]. Dostupné z: https://www.npi.cz/ramcove-vzdelavaci-programy](https://www.npi.cz/ramcove-vzdelavaci-programy)

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha: MŠMT, 2021 [cit. 2022-07-05]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznaceny-mi-zmenami.pdf>

RICHTER, Rostislav. Slovník pojmů krizového řízení. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4.

RVP – Rámcové vzdělávací programy – edu.cz. edu.cz – Jednotný metodický portál MŠMT [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>

RVP pro základní vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání). Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání) [online]. Copyright © [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani.html>

School Fire & Safety Education | Marietta, GA. Marietta, GA | Official Website [online].
Dostupné z: <https://www.mariettaga.gov/1137/School-Fire-Safety-Education>

SZASZO, Zoltán. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0.

TESAŘOVÁ, Radka. Branná výchova a obrana státu v českém školství [online]. Brno, 2016 [cit. 2022-07-12]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/kzodm/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Radim ŠTĚRBA.

vyučování - ABZ.cz: slovník cizích slov. ABZ.cz: slovník cizích slov – online hledání [online]. Copyright © [cit. 10.07.2022]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/vyucovani>

Začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult – Ministerstvo zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví [online]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/zacleneni-tematik-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-pece-o-zdravi-a-dopravni-vychova-do-studijnich-programu-pedagogickych-fakult/>

Záchranný kruh: Požáry. Záchranný kruh [online]. [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pozary/zasady-rozdelavani-ohne-v-prirode.html>

Záchranný kruh: První pomoc. Záchranný kruh [online]. [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/tisnova-volani/tisnova-volani.html>

Zástupkyně ředitelky základní školy v Praze [ústní sdělení]. Praha 2022

Zneužívání linky tísňového volání se nevyplácí – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online]. Copyright © 2022 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 15.06.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zneuzivani-linky-tisnoveho-volani-se-nevyplaci.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
MU	Mimořádná událost
PO	Požární ochrana
RVP ZV	Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělání
RVP	Rámcové vzdělávací programy
ŠVP	Školní vzdělávací programy

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Počet respondentů s ohledem na třídy (vlastní zdroj).....	35
Graf 2 – Počet respondentů s ohledem na základní školu (vlastní zdroj)	35
Graf 3 – Odpovědi k otázce číslo 3 (zdroj vlastní)	36
Graf 4 – Odpovědi k otázce číslo 4 (zdroj vlastní)	37
Graf 5 – Odpovědi k otázce číslo 5 (zdroj vlastní)	38
Graf 6 – Odpovědi k otázce číslo 6 (vlastní zdroj)	39
Graf 7 – Odpovědi k otázce číslo 7 (vlastní zdroj)	39
Graf 8 – Odpovědi k otázce číslo 8 (vlastní zdroj)	40
Graf 9 – Odpovědi k otázce číslo 9 (vlastní zdroj)	41
Graf 10 – Odpovědi k otázce číslo 10 (vlastní zdroj)	41
Graf 11 – Odpovědi k otázce číslo 11 (vlastní zdroj)	42
Graf 12 – Odpovědi k otázce číslo 12 (vlastní zdroj)	43
Graf 13 – Odpovědi k otázce číslo 13 (vlastní zdroj)	43
Graf 14 – Odpovědi k otázce číslo 14 (vlastní zdroj)	44
Graf 15 – Odpovědi k otázce číslo 15 (vlastní zdroj)	45
Graf 16 – Odpovědi k otázce číslo 16 (vlastní zdroj)	45
Graf 17 – Odpovědi k otázce číslo 17 (vlastní zdroj)	46
Graf 18 – Procento správných odpovědí v rámci dotazníků u dotazovaných škol (vlastní zdroj).....	47

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Výsledky dotazníkového šetření ZŠ Karlovy Vary	47
Tabulka 2 – Výsledky dotazníkového šetření ZŠ Praha.....	47